

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«Idjtihad» Constantinople

Téléph : 20865

xxviiième ANNÉE

1 Septembre 1932

İÇTİHAAT

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 352

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Â'lâ kâğıdı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi sekizinci sene

1 Eylül 1932

Olunca perde - berendazı nazra çeşmi şuhut

Göründü âyine'i dilde çehre'i maksut

matla'lı « nât » ından,

Aczdir mahmel - keşi idrakı mahiyet bana

Rehnumayı cadde'i tahkikdir hayret bana

gibi sofiyane eda ile yazdığı ekseri gazellerine kadar bir çok şî'irlerinde Nabî peyrevi görünür. Fakat on sekizinci asır Divan Edebiyatında , Nedim'den evvel, selis bir sadelik zevkî uyan - dıran Nabî'nin manzumeleriyle karşılaştırılınca Sami'ninkiler göze daha eski bir takit ile çarpar. Belki mu'asırlarının bu cihete tarizleri neticesi olarak bir gazelinin makta'ında :

Ne bilsin lezzeti eş'arımı kışı i olan Sami

Nihandır lübbü mâ'na nükte'i şirin-me'alimde.

diyor. Sadelikden müçtenip , acemperestane şive ve lisana meftun olan Sami Bey , Nedim , taze bir üslûp ile ortaya çıkınca , hemen bütün mu'asırları gibi bu harikulâde şa'irin te'sirinden kendini kurtaramamış, an'ane perestliğine rağ-

men Nedimane gazeller yazmıştır. İşte bun - lardan biri :

Pür-fitendir gamze çeşmi nîm-hâbından senin

Nısıfı çıkmış tiğdir gûya kırabından senin

Bir dahi nuşi meyi nezzareye takat mı var

Öyle mestim bade'i rengi hicabından senin

Perde'i çeşminden eylerken güzer nuri nigâh

Bu temaşadır gûzar etm ez nikabından senin

Buldu Sami neş'eyi evvel ; meyi düşünamdan

Mevc urup rengi tebessüm lâ'li nabından senin.

Edebiyat Gazetesinin inkişafını ve inkişafda devamını temennî ve buna çalışan geçleri tebrik etmeliyiz.

Karlı Dağdan Ses in şu kıt'asını da okuyun .

Gül gonca'i terennümüdür asümanların

Gülbanksı ibtisamınızı böyle beklerim ;

İçdikçe iştıyakı temaşam alevlenir

Kanmaz şarabı hüsnünüze göz bebeklerim .

İKTİSADİ SÜTUN

RUSYADA İKTİSADİ VAZ'İYYET

The Economist Mecmu'asının 9 temmuz 1932 Tarihli nushasından : Mecmu'anın Moskova muhabiri 22 haziran Tarihli mektubunda yazıyor:

Soviyet Rusyasının 1931 senesinde Harici ticaretine a'id Statistikler gösteriyor, ki Rusya bu harici ticaret sahasında dünya buhranının bütün te'sirine ma'ruz kalmıştır.

[Halbuki şimdiye kadar Soviyet zimamdarları capitalist memleketlere âriz olan bu hastalıkdan Bolşevik sistemi sayesinde kendi mem - leketlerinin masun kaldığını iddi'a ediyorlardı. Mütercem.]

İhracat hacm i'tibarile yüzde 1,3 nisbetinde tezayüd etmiş iken kıymet i'tibarile yüzde 21,7 azalmıştır. Bu tenakus 225,161,000 ruble kıymetindedir. İdhalât kemiyet i'tibarile yüzde 24,8 nisbetinde ve kıymet i'tibarile yüzde 4,3 nisbetinde artmıştır .

İdhalât ve İhracat arasındaki muvazenesizlik hasebile te'diye muvazenesinde açık 300,000,000

rubleye veya rubleye göre İngiliz lirasının başa baş kıymeti üzerinden 35 milyon İngiliz lirasına baliğ olmuştur. Bu açığı kapatmak için Soviyet Rusyasının hariçde yatırılmış sermayesi olmadı ve bina'en'aleyh hariçden başka suretle hiç bir para beklemediği ve görünmez ihracatı da olmadığı için Soviyet parasının hariç kıymetini sifıra indirmek maksadile Soviyet me'murları idhalâtı azaltmak için şedid ve kat'i tedbirler almak zaruretinde kalmışlardır. Esasen senelerden beri Rusyaya « Lüks » e a'id hiç bir eşya girmediği gibi müstehlakin en basit ihtiyaçlarını tatmin edecek eşya dahi girememektedir. Bunun için Soviyet idhalâtı makineler, ma'deniyyat ve ham maddelerden ibaretti. Şimdi Soviyet Rusyasını seri'an san'atlaştırmak için yapılmakta olan bu idhalâtı da kesmek zarureti hasıl oldu . Aynı zamanda tahsisatını ecnebî parası olarak almak isteyen mutahassıslara yol verildi . Şimdi rubleye razı olan mutahassis mühendis ve

ameleden başka kimse Rusyaya ayak atmamaktadır .

Ecnebi parası tedarik etmek ihtiyacı Rusya da , başka memleketlerde misline tesadüf edilmeyen bir sistem meydana getirdi . Rusyanın belli başlı yerlerinde , dahili para ile alış veriş etmeyen ve yalnız ecnebi para kabul eden ve Torgsin namını alan magazalar açıldı . Bu magazalarda , ruble kabul edilen magazalara nazaren daha iyi cinsde gıdaî maddeler ve ma'mul eşya satılmaktadır . Bu eşya hiç bir tahdide tabi değildir . Torgsin magazaları ecnebi ziyaretçileri için açılmış isede bu magazaların memleketin her tarafına yayılmış olması gösteriyorki bizzat Ruslardan iktidarı olanların da bunlardan istifadesi düşünülmüştür . Arzu edildiği miktarda tere yağı , şeker , konserve ve ma'mul eşya satın alabilmek o kadar büyük bir nimetdir ki bu cazibe ile nezdlerinde altın veya ecnebi banknotu saklamış olan Rusların bu kıymetli paraları magazalara ketirecekleri tahmin olunmuştur . Kezâ hariçde akribası veya tanıdığı olan Rûslara hariçden , Torgsin magazalarından alınacak eşya ile ödenmek şartile çek göndertilmesine müsa'ade olunmuş ve hattâ pek çok i'lanlarla bu nevi çeklerin gönderilmesi teşvik olunmuştur .

KÜÇÜK HİKÂYE

S U A T

Köye yeni taşınmışlardı . Tanışdığımızın daha ikinci günü , İstanbuldan gelecek olan kızlarını karşılamak için bizi de istasyona götürmek istiyorlardı . Ben bazı hususî işlerimi bahane ederek bu istikbalden yakayı sıyırmıştım . Annem ve hemşirem daha yeni tanışdıkları komşularının hatırını kırmamak için naçar kabul ederek gitmişlerdi .

Uzun Agustos günlerinin boğucu sıcakları her yeri kasıp kavuruyordu . Kütüphanemde duramadım , bağçeye çıktım ve bir ağacın altına uzandım . Etrafımda uçuşan sineklerin vızıltıları başıma tatlı bir sersemlik veriyordu , ağustos böceklerinin sesi kulaklarımda uğultu-

Te'diye muvazenesindeki açığı kapatmak için Sibiryadaki altın ma'denlerinin istismarını arttırmaya gayret edilmekte ve ecnebi makine - lerinin yerini tutmak üzere dahilde mühendis ve amele makine ve alât icad etmeye teşvik olunmaktadır .

Dünya buhranının devamı 1933 de başlayacak olan ikinci beş senelik planın meydana gelmesini hayli te'hir edecektir . Bu gün hemen hiç bir fabrika 1932 senesinde musammem olan istihsal miktarını yetiştirememektedir . Çelik fıkdanı da , traktör ve makine i'mal eden fabrikalarda , şiddetle his olunmaktadır . Bununla beraber memleketi san'atlaştırmak planının daha bir kaç sene uzatılması pek felâketli telekki olunacak bir mes'eale değildir . Bundan daha çok mühim olan bir mes'eale vardır ki o da memlekete gıdaî mevad te'min edebilmektir . Filvaki' geçen kış ba'zı havalide kuraklık hü - kümferma olması ve Aksayı Şarkda zuhuru muhtemel bir harbe karşı bir çok zahireyi magazalara birikdirmek mecburiyyeti gibi ba'zı âmillerin te'sirile ekmek mes'elesi Rusyada endişeli şekil almıştır . Ma'amafih denile bilir ki şimdiye kadar Soviyet Rusyası ba'zı capitalist memleketlerden ziyade borcuna sadık kalmıştır .

The Economist

lar yapıyordu . Gözlerimde bir ağırlık his ettim , etrafımda her şey yavaş , yavaş kayboldu .

Ş

Birdenbire sert bir kahkaha gürültüsü ile gözlerimi açtığım zaman karşımda annem , hemşirem , ve komşumuz Naciye hanımı gördüm . Hemen yerimden fırladım . Naciye hanım lâubaliyane:

— İşlerinizi çok ihmal ediyorsunuz Celal bey , bu doğru değil .

Ben dişlerimin arasından bir şeyler mırıldanmak isterken , komşumuz arkamda birisini işaret ederek :

— Kerimem Suat i size taktim ederim dedi .